

Sote-uudistus VATT:n lausunto

Teemu Lyytikäinen

Valtiovarainvaliokunta
23.3.2021

Huomioita maakuntaverokomitea mietinnöstä (1/4)

- **Huoli maakuntaveron alue-eroista vaikuttaa osittain liioitellulta ja se on ratkaistavissa**
- Liitteessä malli, joka johtaisi vain -20/+10 euron eroihin verorasituksessa asukasta kohti v. 2020
- Pidemmällä aikavälillä laskelmissa v. 2030-2040 näyttäisi olevan painetta suurempiin eroihin
 - Ei ole selvää onko tämä arvio luotettava
 - Laskelmassa menot kasvavat valtionrahoitusta nopeammin, jolloin valtion rahoitusosuus pienenee ja veroaste-erot kasvavat – ei realistista (kuten raportissakin todetaan)
 - Laskelma, jossa valtion rahoitusosuus-% pidettäisiin kiinteänä antaisi oikeamman kuvan siitä, toimivatko tarve- ja kustannustekijöiden ja tulopohjan tasausjärjestelmät jatkossakin yhtä hyvin kuin 2020 tasossa.

Huomioita maakuntaverokomitea mietinnöstä (2/4)

- Alueellisiin veroaste-eroihin voi vaikuttaa myös kuntien valtionosuusjärjestelmän kautta.
 - Alueen veroasteen (kunta+maakunta) ääriarvoja ajaa kuntavero – kuntien rahoitusjärjestelmä keskeinen erojen kannalta
 - Sote-esityksessä on kuntien veroasteiden muutoksia pyritty rajoittamaan siirtymätasauksella (+/-60 e/asukas). Siirtymätasauksen höllentäminen oletettavasti tasoittaisi veroasteiden alue-eroja, sillä korkean veroasteen kunnissa myös sote-palvelutarpeet ovat korkeat, joten niistä on siirtymässä paljon kustannuksia hyvinvointialueille.
 - Myös kuntien valtionosuuprosenttia muuttamalla ja kuntien veropohjan tasausjärjestelmällä voidaan vaikuttaa veroasteiden alue-eroihin

Huomioita maakuntaverokomitea mietinnöstä (3/4)

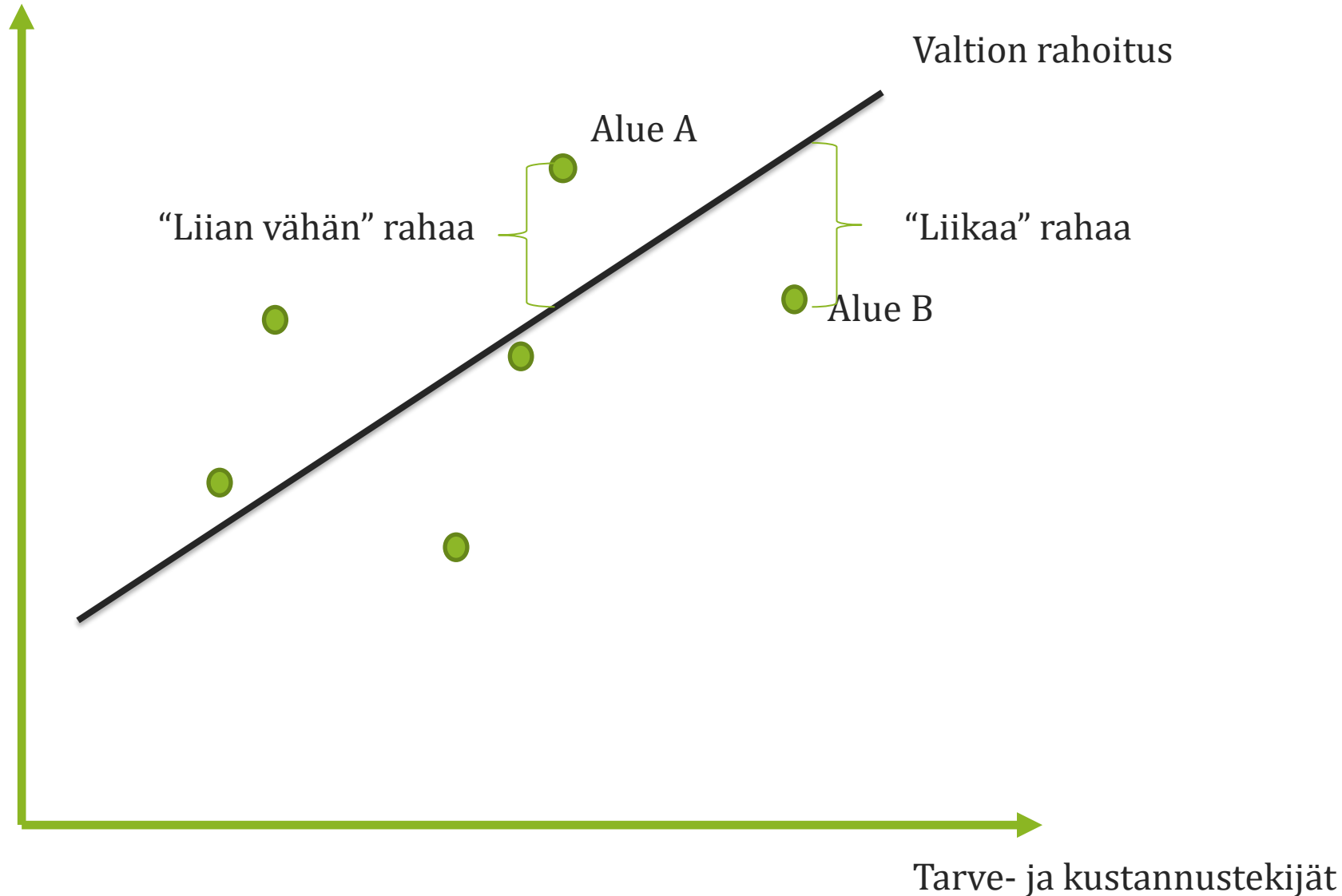
- **Huoli työn verotuksen kiristymisestä maakuntaveron takia vaikuttaa liioitellulta**
 - Valtiolla hyvät mahdollisuudet asettaa verorakenne halutuksi alentamalla valtion tuloveroa maakuntaveron verran ja estää verotuksen myötäsyklisyyttä.
 - Kokonaisveroasteen kannalta keskeistä on julkisten menojen kehitys. Maakuntaveron luomat kannusteet edesauttavat sote-uudistuksen säästöpotentiaalin realisoitumista.
 - Täysin valtion rahoittamassa mallissa pehmeän budjettirajoitteen ongelma heikentää mahdollisuuksia suunniteltujen säästöjen toteutumiseen.
 - Maakuntaveron luomista kannusteista koituvat säästöt voivat myös johtaa verotuksen keventymiseen pitkällä aikavälillä ja valtio voi omalla veropolitiikallaan kohdistaa tämän kevenemisen työn verotukseen.

Huomioita maakuntaverokomitea mietinnöstä (4/4)

- Voimakasta tulopohjan tasausta pidetään mietinnössä ongelmallisena. Sen todetaan vähentävän omien verotulojen merkitystä. Tämä toteamus ei vaikuta perustellulta. Laskennallisiin verotuloihin perustuva tasausjärjestelmä ei muuta omien verotulojen merkitystä keskimäärin vaan tasaa sen alue-eroja.
- Laskelmien taustaoletukset on raportoitu läpinäkyvästi ja laskelmien epävarmuus tuodaan esille.
- Johtopäätöksissä painottuu luottamus valtion hallinnollisen ohjauksen onnistumiseen ja epäluottamus hyvinvointialueiden taloudellisten kannusteiden vaikuttavuuteen.

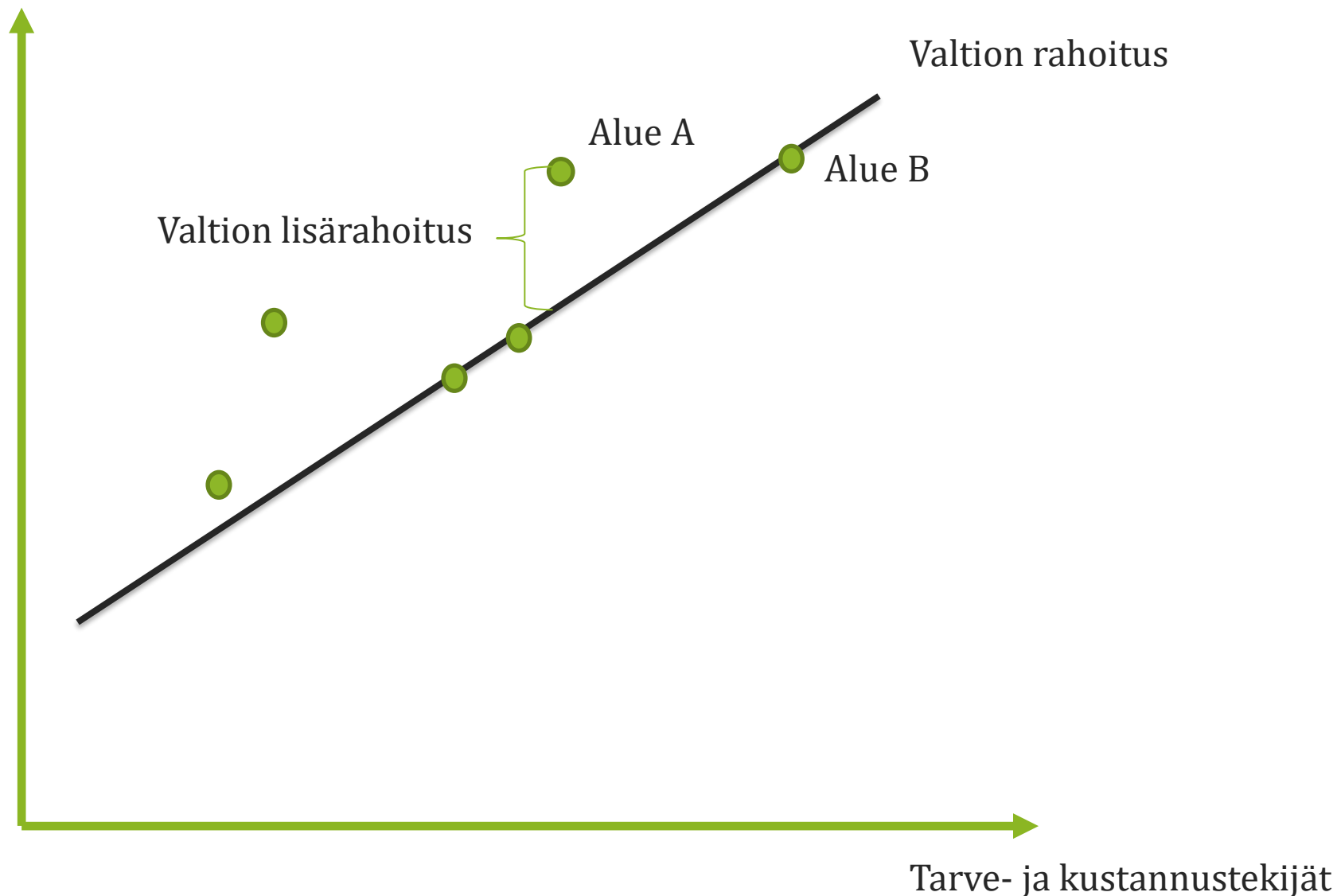
Täysi valtionrahoitus on väistämättä epätarkkaa

Kustannukset

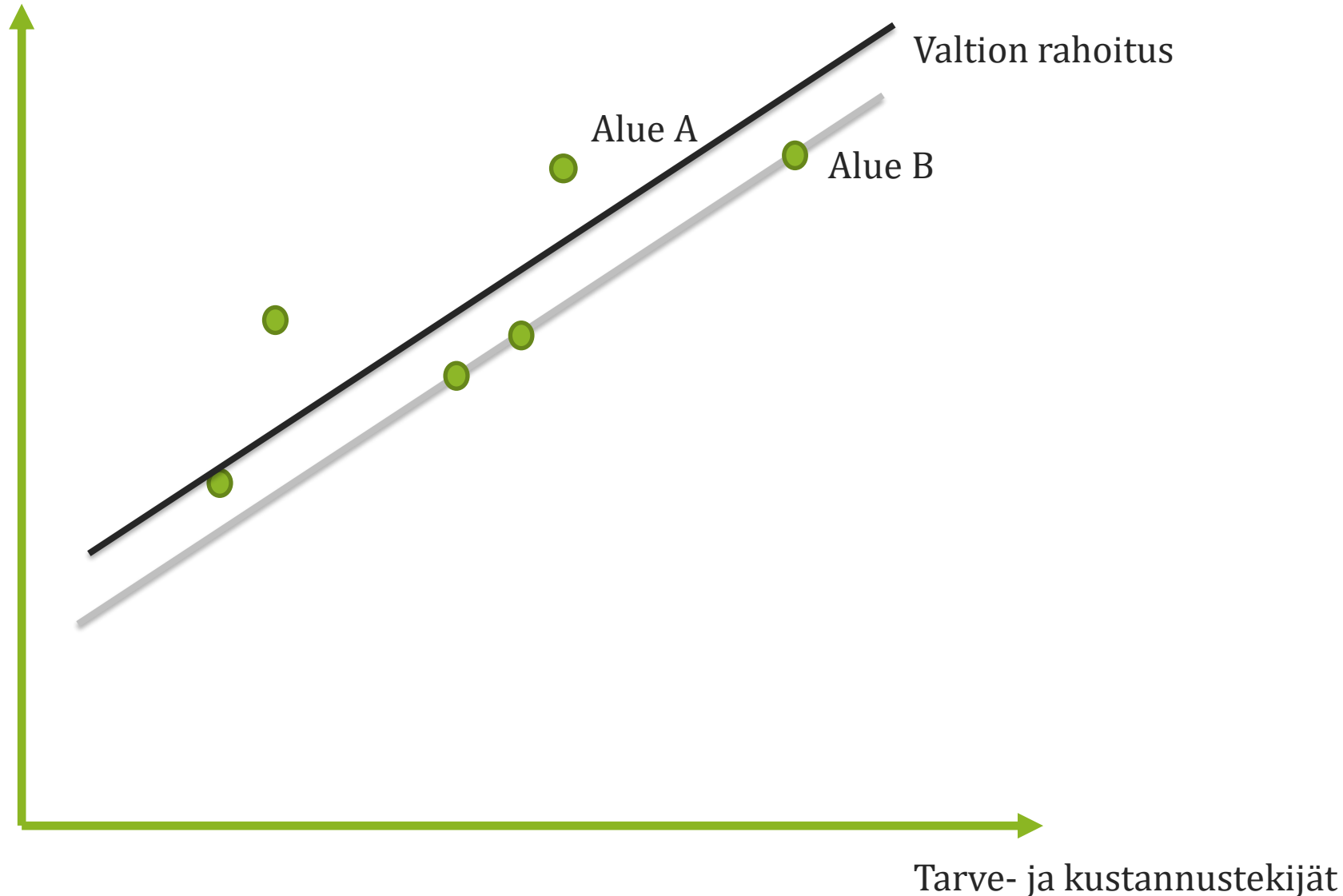
Hyvinvointialueilla kannustin käyttää kaikki valtionrahoitus ja hakea lisärahoitusta

Kustannukset

Jälkikäteistarkistuksessa rahoitus vastaa toteutunutta kustannustasoa – tähän heijastuu myös tuhlailu

Kustannukset

Maakuntavero kannustaa säästöihin ilman valtion ohjausta

Kustannukset

